

משורתם של כל האויבים

חברת ההנדסה
האמריקאית "טאמס"
השותפה בבניית
שדות התעופה
של חיל-האוויר
בנגב בונה
גם שדות צבאיים
בלוב, סעודיה וירדן

המחר המשוער הראשוני של עלות שני שדות-התעופה בנגב, כאשר פורסמו, כעבור כחודש ימים, תוצאות המיכרו, לווה הפירסום בהודעה רשמית של משרד ההגנה האמריקאי, כי "המיכרו נמסר לחברות שאינן מעורבות בחווי-בנייה בעולם הערבי". והנה, בהיודע תוצאות המיכרו, הסתבר כי ההודעות לא היו כל כך מדויקות. לפחות אחת החברות האמריקאיות, המשי-תפוח בתאגיד הבונה את שדות-התעופה פה בישראל, מעורבת כיום בצורה פעילה ונרחבת ביותר בחווי-בנייה בעולם הערבי. והמדובר אינו בבניית מחנות-נופש, בתי-מלון או טחנות-קמח. זוהי חברה העו-סקת בבניית שדות-תעופה צבאיים, שמהם עלולים יום אחד להמריא מטוסים שיפי-ציו את שדות-התעופה שאותה חברה עו-סקת בבנייתם בנגב. או ההיפך. השאלה היא רק מי יקדים את מי.

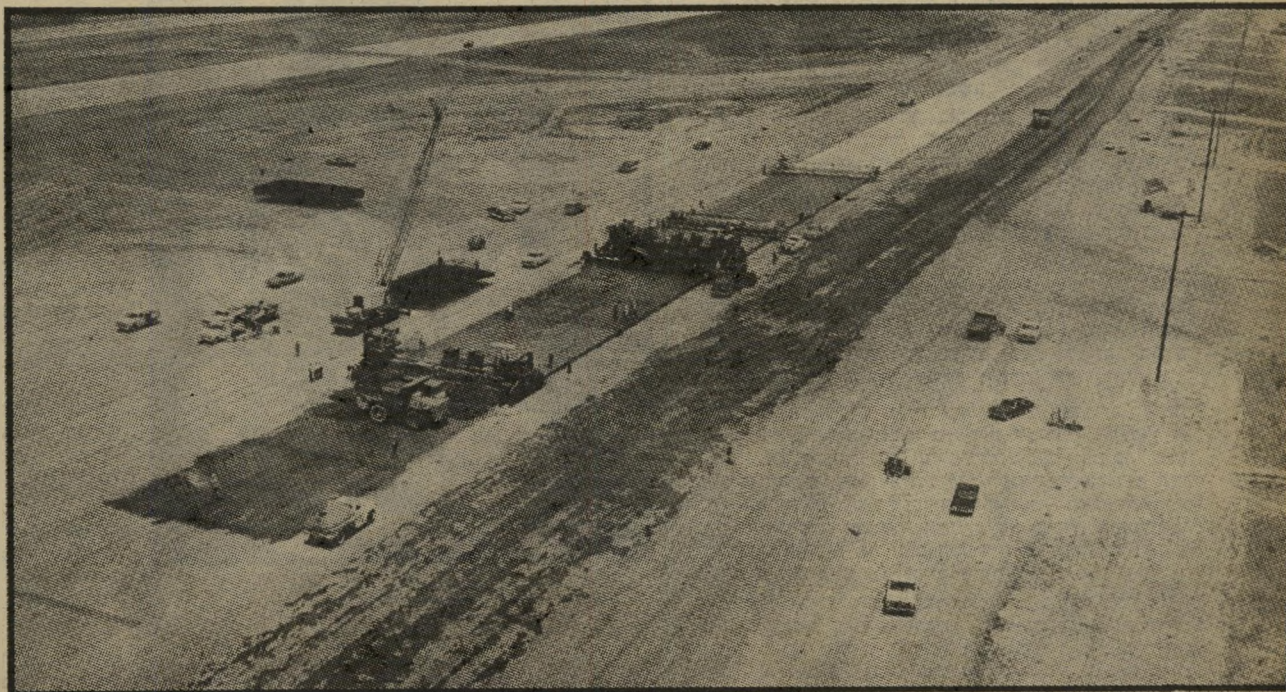
פנייה

לשוק האזרחי

כדי להבין את הרקע, שיצר מצב פרדוקסאלי מעין זה, יש צורך לבי-חון את הרכב המערכת שהקימו האמ-ריקאים לצורך הפרוייקט, של בניית שני שדות-התעופה עבור חיל-האוויר הישראלי. האמריקאים נטלו את המשימה על עצ-מם, תמורת התחייבות ישראל לסגת מ-שדות-התעופה שלה שבעציון ובעיטם אשר בסיני, מסיבה פוליטית טהורה. כיוון שהני-סיגה חייבת להתבצע תוך שלוש שנים מיום חתימת הסכם השלום, הם רצו להבי-טית שלא תהיה שום דחיה במועד זה. האמריקאים חששו — והם הודו בכך במפורש — שאם יתירו לישראל לבנות את שדות-התעופה בעצמה, עלולה ישראל שלא למלא את חלקה בהסכם, בטענה כי השדות החדשים אינם מוכנים, ולפיכך אין היא יכולה להרשות לעצמה לפנות את השדות הישנים. ביצוע המשימה הוטל בידי משרד-ההגנה האמריקאי על חיל-ההנדסה של צבא ארצות-הברית. זה הטיל את ביצוע הפרוי-ייקט על האגף הצפון-אטלנטי שלו, שמיש-רדיו נמצאים בניו-יורק, חיל-ההנדסה הר-אמריקאי הוא האחראי להשלמת הפרוייקט

ב"ליגה הלאומית" האמריקאית לבניית שדות-תעופה, למיכרו. אותם, שעל אף קשריהם עם מדינות-ערב ביקשו להשתתף במיכרו, חששו כי עובדה זו תהיה להם לרועץ. ואכן, הגנרל ג'ונסון הזהיר, כי הצעותיהן של חברות הקשורות עם מדינות ערב, תיבדקנה בקפדנות מרבית. לא נבחר משהו שאינו

בידי הבריגדיר גנרל בן לואיס). ג'ונסון, איש חיל-ההנדסה של צבא ארצות-הברית, היה ער לעובדה שרבות מחברות ההני-דסה והבנייה הגדולות של ארצות-הברית, חוששות להשתתף במיכרו לבניית שדות-התעופה בישראל. הסיבה לכך היתה פשו-טה: כמעט לכולן יש חושים או עבודות במדינות-ערב. בעליהן של חברות אלה

מספקות להן כל הזמן את חומרי הריצוף. מכונות מסוג זה, שכמותן עוד לא נראו בארץ, מתכננים הקבלנים האמריקאים להביא. עבורם זוהי עיסקה של זהב: גבוהות ככל שתהיינה ההוצאות, הם יקבלו רווחים בשיעור קבוע מסכום ההוצאות.

זוהי הצורה המודרנית שבה נע-שית כיום כבישת מסלולי שדות-תעופה: מכונות פיזור וכבישה ענקיות, שרוחב כל אחת מהן כשבעה-עשר מטר, נעות בזו אחר זו על המסלול כשמשאיות

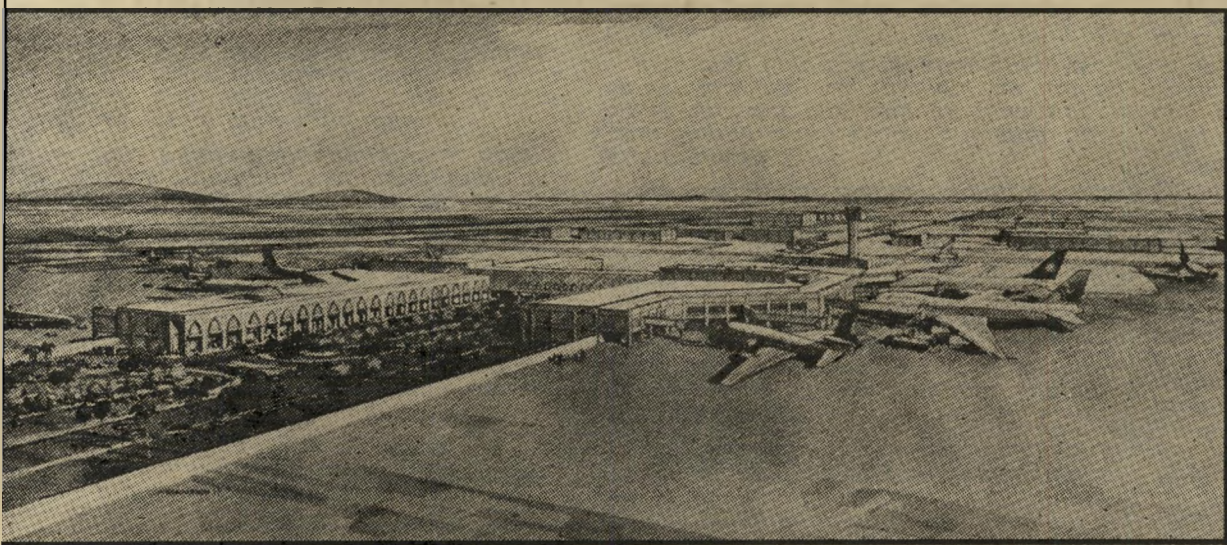
רצוי לישראל. בעיקבות הודעה זו פרשו כמה חברות גדולות נוספות מכוונתן להשי-תתף במיכרו השמן, שעשוי היה להבטיח להן נתח מהעוגה של מיליארד דולר —

חששו, כי מעורבות בבנייה-צבאית בישר-אל תקלקל להם את החושים השמנים בעולם הערבי. כתוצאה מכך לא ניגשו אפילו מרבית חברות ההנדסה, המובילות

עם סיפקו האמריקאים רק את הנשק לצדדים הנלחמים במזרח-התיכון. עכשיו הם בונים לכל צד גם את שדות-התעופה. מה שנשאר הוא, שבעתיד הם גם ילחמו בשביל כל צד, התלוצץ השבוע מהנדס אמריקאי הנמצא בישראל. הוא היה אחד מעשרות עובדים אמרי-קאים העוסקים כבר שבועות אחדים בי-שלבים האחרונים לקראת תחילת בניית שני שדות-התעופה, שארצות-הברית התי-חייבה לבנות עבור חיל-האוויר הישראלי בנגב.

רוב אותם עובדים מועסקים בידי חברות אמריקאיות, שקיימו ומקיימות קישרי-ימיסחר עם מדינות-ערב, הנמצאות בי-חזית העימות עם ישראל. אין בכך כל פסול. בשעתו קבע שר-הביטחון עזר וייצמן, כי "אין אנו מטילים חרם כל-כלי על חברות אמריקאיות או אחרות, הסוחרות עם מדינות ערב".

אף על פי כן, בעת שמישרד ההגנה האמריקאי הוציא את המיכרו, שקרא לחברות האמריקאיות להציע את שירותיהן לבניית שדות-התעופה בנגב, הציבה ממשלת ישראל מיגבלה אחת על המשתת-פים: אף קבלן אחד או חברה אחת לא יוכלו לבוא לישראל אם הם מבצעים אותו סוג של עבודה צבאית במדינה ערבית. בתדריך שניתן בניו-יורק, ב-20 באפר-ריל השנה, לנציגי החברות, שביקשו להשתתף במיכרו, הופיע מי שהיה אז הממונה על הפרוייקט מטעם הפנטאגון, בריגדיר גנרל גיימס ג'ונסון (שהוחלף בינתיים

ההנדסה האמריקאית טאמס, שהיא חלק מהתאגיד הבונה את שדה-התעופה ברמת מטרד, שלידי מיצפה-רומון, עבור חיל-האוויר הישראלי, תיכננה ומפקחת על בניית שדה-התעופה הירדני.

כך ייראה נמל-התעופה הבינלאומי החדש של ירדן, שייקרא על שם המלכה המנוחה, עליה, לכשתושלם בנייתו. חברת

שדה עליה, ירדן